

1. ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΤΕΛΙΚΑ ΝΑ ΕΝΕΡΓΟΠΟΙΗΘΕΙ ΤΟ 42,7 ?

Μέσο:ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: ...06/03/2026 Ημ. Αποδελτίωσης: ...06/03/2026

Σελίδα: 13

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

ΤΟΥ Π.Κ. ΙΩΑΚΕΙΜΙΔΗ

Θα πρέπει τελικά να ενεργοποιηθεί το 42,7;

Τελικά θα έπρεπε (και πρέπει) η Κύπρος να ζητήσει την ενεργοποίηση της ρήτρας αμοιβαίας συνδρομής του άρθρου 42,7 της Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή όχι; Η απάντηση στο ερώτημα είναι κατηγορηματική. Η ενεργοποίηση της ρήτρας είναι αναγκαία, απόλυτα επιβεβλημένη προκειμένου η Κύπρος να τεθεί κάτω από την ομπρέλα προστασίας των κρατών-μελών της Ευρώπης καθώς δέχεται εξωτερική ένοπλη επίθεση ως κράτος-μέλος της ΕΕ. Και παράλληλα η Ευρωπαϊκή Ένωση θα εμφανιζόταν/εμφανιστεί με ολοκληρωμένη θεσμική πολιτική άμυνας ακυρώνοντας τις επικρίσεις που δέχεται για απουσία από μια κρίση που την αφορά άμεσα και καθοριστικά την ασφάλειά της και ασφάλεια συγκεκριμένου κράτους-μέλους (Κύπρος). Ορισμένα επιχειρήματα που έχουν διατυπωθεί για τη μη ενεργοποίηση της ρήτρας συνοψίζονται:

- **ΠΡΩΤΟΝ**, έχει εκφράσει αντίθεση η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν για την ενεργοποίησή της. Μπορεί πράγματι να έχει εκφράσει. Αλλά ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ούτε η Ένωση συνολικά ως θεσμικό σύστημα εμπλέκονται στη διαδικασία ενεργοποίησης ή εφαρμογής της ρήτρας. Εμπλέκεται το Συμβούλιο και είναι ευθύνη των κρατών-μελών η ενεργοποίηση και εφαρμογή της ρήτρας. Έχοντας προτείνει και διαπραγματευθεί τη ρήτρα (άρθ. 42,7 ΣΕΕ) γνωρίζω ότι η αρχική διατύπωσή της προέβλεπε πως «η Ένωση και τα κράτη-μέλη οφείλουν να παράσχουν βοήθεια και συνδρομή...». Στην πορεία όμως της διαπραγμάτευσης ορισμένες χώρες-μέλη δεν ήθελαν τη συστημική εμπλοκή της Ένωσης και ως εκ τούτου διαγράφηκε η αρχική αναφορά στην Ένωση και παρέμεινε μόνο «τα άλλα κράτη-μέλη οφείλουν...». Πάντως, όπως έχει αποφανθεί η νομική υπηρεσία του Συμβουλίου, τα κράτη-μέλη έχουν νομική υποχρέωση (πέραν της πολιτικής) να παράσχουν συνδρομή με κάθε μέσο, περιλαμβανομένων και των στρατιωτικών μέσων (όπως π.χ. έκανε η Ελλάδα με την αποστολή των δύο φρεγατών «Κίμων» και «Ψαρά» και τεσσάρων F-16 σε διμερές επίπεδο). Απλώς το κάθε κράτος έχει την ευχέρεια να επιλέξει τα συγκεκριμένα μέσα παροχής της συνδρομής.

- **ΔΕΥΤΕΡΟΝ**, το επιχείρημα ότι με την ενεργοποίηση της ρήτρας θα εμφανιζόταν η Ένωση ως εμπλεκόμενη στην πολεμική σύγκρουση είναι εντελώς έωλο. Απλώς τα κράτη-μέλη θα παρέχουν συνδρομή αμυντικού χαρακτήρα στην Κύπρο, όπως ήδη γίνεται από Ελλάδα και Γαλλία (και θα ακολουθήσουν Ιταλία, Ισπανία, Ολλανδία και άλλες χώρες), αλλά σε διμερή βάση χωρίς την ευρωπαϊκή ομπρέλα. (Συνδρομή παρέχει βέβαια και η Βρετανία εκτός ΕΕ.)

- **ΤΡΙΤΟΝ**, έχει επίσης διατυπωθεί η άποψη ότι δεν μπορούσε να ζητηθεί η ενεργοποίηση της ρήτρας καθώς η «επίθεση» προερχόταν πιθανότατα από μη κρατική οντότητα αλλά από τρομοκρατική οργάνωση, τη Χεζμπολάχ. Η διατύπωση όμως της ρήτρας δεν κάνει διάκριση μεταξύ κρατικών και μη κρατικών οντοτήτων. Επιπλέον, όταν το 2015 ενεργοποιήθηκε από τη Γαλλία για πρώτη και μοναδική φορά η ρήτρα, έγινε για επίθεση από τρομοκρατική οργάνωση - Μπατακλάν. (Ας σημειωθεί ότι υπάρχει ειδικό άρθρο στη Συνθήκη, 222 ΣΕΕ, για τρομοκρατικές επιθέσεις.)

Επομένως, η ρήτρα του άρθ. 42,7 καλό είναι έστω και τώρα να ενεργοποιηθεί από την Κύπρο. Και, παρά το γεγονός ότι τα κράτη-μέλη είναι δικασμένα γύρω από το θέμα του πολέμου, η ομοφωνία για την ενεργοποίησή της είναι δεδομένη. Ο δικασμός των κρατών-μελών έχει ως αφετηρία κυρίως την ένταση της απειλής που αισθάνονται λόγω γεωγραφικής θέσης. Η Ελλάδα λ.χ. είναι υποχρεωμένη να ακολουθεί μια περισσότερο πολιτική ρεαλισμού. Η Ισπανία όμως που βρίσκεται γεωγραφικά πολύ μακριά από την απειλή ακολουθεί μια πολιτική αξιών και ηθικής, επισημαίνοντας ότι ο πόλεμος που εξαπέλυσαν ΗΠΑ και Ισραήλ παραβιάζει διεθνές δίκαιο και καταστατικό Χάρτη ΟΗΕ.

Ο Π.Κ. Ιωακείμης είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), πρώην πρεσβευτής - σμβούλος του ΥΠΕΞ και μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής του ΕΛΙΑΜΕΠ. Από τις εκδόσεις Ι. Σιδερής κυκλοφορεί το νέο του βιβλίο με τίτλο «Πέρα από τα στερεότυπα. Νέα προοδευτική εξωτερική και ευρωπαϊκή πολιτική».